

LETO—YEAR X.

Entered as second-class matter January 21, 1916, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., ČETRTEK 4. JANUARJA (JANUARY) 1917.

ŠTEV.—NUMBER 3.

Senat noče odobriti Wilsonove note.

Nesporazum radi njene vsebine.

Predsednik se mudi z noto. — Lesni delavci so vstavili delo. — Policija in šerifi delajo priprave. — Governor Hunt se noče umakniti svojemu nasprotniku.

Washington, D. C., 3. januarja. — Vzveni senat se obotavlja, da omeni predsednikovo mirovno noto, ker je ušla upravnim uradnikom iz ust beseda, da predsednikova nota ni apel za mir, ampak je nazanilo velesilam, da se združene države vedno bolj bližajo trenotku, ko bodo zapletene v vojni.

Predsednik je konfiskiral s Storom, predsednikom odseka za zunanje zadeve, da se včeraj popolnoma predloži Hitchcockovo rezolucijo senatu, ki odobrava predsednikovo noto. Ko so pronašli, da v senatu dobe le majhno večino za rezolucijo, je senator prenehal, da se jo odloži za nekaj

Predsednik želi, da se jo prej mogoče predloži senatu v odločenje, da se tako svetu dokaže, da je američko ljudstvo za mir. Tega je senatu Stone pripovedal odseku za zunanje zadeve, name rezolucijo takoj v raz-

senator Lodge in Gallinger sta skrivala, da se tako hitro izvede o tako važni stvari in priporočala, da se pregleda predne dokumente, ki se nanašajo na predsednikovo mirovno noto, preden se priporoči kakško.

Senatorja Gallinger in Lodge sta pri tem sklicevala na dve državnega tajnika, ki je predsednikovo mir. noto tolmačil, da so bile z njim odposlane še druga note nevtralnim in vojskujočim.

Senatorja sta dejala, da senat ne more nekaj odobriti, kar ne more. To vprašanje je povzročilo spornost. Državni tajnik Lansing je dejal, "da on in predsednik ne potrebuje note za mirovno noto, da če se odpoljje noto, mogoče ne pomeni, da bomo prisiljeni zasedeti se v vojni.

Senator Hitchcock je branil svojo rezolucijo. Dejal je, da njena rezolucija ne odobruje predsednikove zunanje politike. Prvi deželni tajnik je v tem, da se povegoval. Nekega dne morajo veleni povedati svoje pogoje. Kot delavci imamo pravico vprašati, kaj je vprašal predsednik.

Semkaj je ugovarjal senator Lodge in povdral, da je to zelo všečno vprašanje. In tako se je zavlekla za enkrat.

STAVKA LESNIH DELAVEV.

Virginia, Minn. — Še pred nočnim so lesni delavci na zborovanju v Finškem domu sklenili stavko. Na shodu je bilo navzočih skoli 800 delavev. Komaj je bil storjen, je policijski načelnik Owen Gately izjavil, da bodo poskusi pod policijskim varstvom. Pripravljen je tudi šerif in deželni, da pozdravi štrajkarje s šerifski metodi.

G. J. Cason, gl. ravnatelj Virginie and Rainy Lake družbe, izjavila, da država ne bo priznala nujnih štrajkajočih delavev. Gozdov ravnatelj bo čez nekaj časa drugače govoril, ko spozna, da njegova trnoglavost ne zaslužuje na žagi.

Ravdelava so delavski strani že imeli prve štarte. Aretirali so Peter Jackson, Ed Rosoffa, Taiwo Naki, Matt Taavanena, Victor Knappa in John Lehman. Obtoženi so delili letake, s katerimi opozarjali občinstvo na stavko. Aretacija dokazuje, da so ostali na strani gospodarjev, če aretacijo opravljajo s tem, da kršili neko mestno odredbo. Vse obstoji taka mestna odredba.

Entered as second-class matter January 21, 1916, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Australiska vlada je prevzela pridelek pšenice.

DOBIČEK IMAO FARMARJI.

Predsednik je izključen.

Sydney, N. S. W. (po pošti). — Walter Runciman, predsednik britiske borze, je naznani, da bo Avstralija v letu 1917 zalačala Veliko Britanijo z živili. Takoj po tej izjavi je avstralska vlada izvršila vse priprave, da pokupi vso pšenico kot lani.

Nova pšenica že prihaja iz južne Avstralije in farmarji so stopili takoj v zvezo z avstralsko vlado, da izvedo, pod kakšnimi pogoji bo kupovala pšenico. Mestarji in posredovalci so izključeni, vlada bo kupovala direktno od farmarjev. Kupčijo vodi poseben odbor, posojila pa dobre farmarji od "Avstralske delavske banke."

Vlada je odredila, da se farmarjem izplača 60c za vsak bušelj, ki ga pripeljejo do bližnje železniške postaje. Preostanek dobe izplačan, kakor hitro dobila vlada denar za prodano pšenico. V začetku bo vlada potrebovala \$100,000,000, ki jih bo izplačala "Avstralska delavska banka".

Nekaj novega je, da je vlada kupila vso volno v Avstraliji in Novi Zelandiji, ki stane približno okoli \$200,000,000. Farmarji dobe letos za 40 odstotkov višjo ceno kot v letu 1914. Od te povišane cene odbije vlada le prevozne stroške. Vozne cene za vlado so mnoge nižje kot vobče veljavne cene.

Vlada je na ta način odrinala iz avstralskega trga za volno vse špekulant, kakor jih je odpravila na trgu za pšenico. V Avstraliji ostane toliko volne, kolikor se jo potrebuje za domače potrebe, druga pojde na Angleško.

Zivinorejci so z vladno odredbo zadovoljni, ker dobe za volno višjo ceno, kot so jo dobivali, dokler so bili prisiljeni prodajati špekulantom, ki so odrli farmarja in konzumenta.

Pred leti so prevzele združene države potom pogodbe colininski urad male republike, da urede njene zamotane finance. Pričakovali so, da Santodomingani pozdravijo ta korak. Zgodilo se je na robo in nastala je revolucija, ki je spolnil Amerikancem prijazno vido in ustoličil drugo, ki je bila večinalno sovražna združenim državam.

Razume se, da tak nastop Santodominganov ni bil všeč državemu delu in množični je mornarici, da naj napravi red. Kapitan Knapp je s pomorski premagal vstaše in ustoličil Američanom prijazno vlado. Seveda kapitan Knapp je uvedel na otoku strogo cenzuro.

Ko so zastopniki "Ameriške zvezne proti militarizmu" in zastopnici "Ženske mirovne zvezne" vprašali v mornariškem delu, da izvede koliko je resnice v govorici o cenzuri na otoku Santo Domingo, je admiral Benson pokazal povelje, s katerim je mornariški tajnik modificiral cenzuro tako, da ne bodo prizadeti ameriški listi, ki lahko dobe vse vesti iz Santo Dominga, če plača jo zanje. Ali nekaj drugrega je, če hoče santodominganski patriot izdati letak ali priobčiti članek, v katerem pove, da se vstavlja zahvaljujejo za oboroženo američko dobrohotnost.

Proklamacija kapitana Knappa je značilen dokaz, kaj izvrši ameriški pomorski častnik, ako se mu da tozadovne in potrebno oblast.

DOBIČEK RUDNIŠKIH BARONOV NA ZAPADU.

Washington, D. C., 3. jan.

Iz desetih rudnikov v Arizoni je bilo plačanih delničarjem \$4,000,000 na dividenda. Če se te mu priračunijo še dividende iz rudnikov v državah Utah, Montana, Nevada in Idaho, tedaj so v nem letu dobili rudnički baroni \$100,000,000. Kadar rudarji zahlevajo poboljšanje mezd, tedaj pišejo kapitalistični listi o požljivosti in pretiranih zahlevah delavev.

Socialistična mestna uprava.

KDO SKRBI ZA LJUDSKE POTREBE?

Two Harbors, Minn., 3. jan. — V malem mestecu Two Harbors dobe prebivalci tono premoga za 50c do \$1.50 cenejše kot v Duluthu, in en dolár cenejše, kot so ga plačevali preje.

Pet let je minilo, odkar je mestec Two Harbors odprlo občinsko skladisčo za premog, ki je bilo prvo v Združenih državah.

Prebivalci so takoj spoznali veliko važnost občinskega skladisča za konzumente. Lani je občinsko skladisčo prodalo 8,000 ton premoga in če je bil premog le za en dolár cenejji pri toni, so prebivalci priznali pri kurjavi \$8,000, ki so jih lahko porabili za druge potrebnosti.

Ko je v letu 1911 naznani socialist Charles Esse, ki je predsedoval občinskemu svetu, da je vse pripravljeno, da odpre občinsko skladisč za premog, se mu je buržoazija posamevala. Nekateri prijatelji kapitalizma so celo izjavili, da se bodo vpravili takim nuančnim napravam, ki bo škodovala občini. Ali Esse se ni vstrasil buržoazni nezadovoljstev, ampak je izvršil načrt v začetku zime, ko mu je pritrdiril občinski svet.

Mestni pisar August Omtvedt je bil postavljen za poslovodja občinskega skladisča in je skozi pet let tako vzorčno vodil občinsko podjetje, da kljub vsem oviram ni bilo cenejše izgube.

Lokalni trgovci s premogom so prvo leto s konkurenco hoteli oškodovani občinsko skladisč. Premog je bilo treba kupovati v Duluthu, voznina je stala približno 75c za tono, pristojbina za premikanje na železnicu je bila skoraj 25c za tono. Inklijut temu je bil premog na občinskem skladisču cenej kot drugod.

Spomladti leta 1912 se je Omtvedt odločil, da bo kupoval premog direktno od premogovniških družb in ga razdelal na prostoru, ki ga je vzel v najem od Duluth and Iron Range železnice. S tem je toliko priznali, da je cena premoga padla daleč pod tržno ceno. Na ta način je socialistična skola 25c za tono. Inklijut temu je bil premog na občinskem skladisču cenej kot drugod.

Spomladti leta 1913 se je Omtvedt odločil, da bo kupoval premog direktno od premogovniških družb in ga razdelal na prostoru, ki ga je vzel v najem od Duluth and Iron Range železnice. S tem je toliko priznali, da je cena premoga padla daleč pod tržno ceno. Na ta način je socialistična skola 25c za tono.

Pregled o tem nam daje tablica o nakupu in prodaji skozi tri leta.

1913	1914	1915
Prodaja ... \$20,817.95	\$25,668.37	\$29,987.79
Troški ... 20,190.48	24,541.96	29,572.99
Celi dobiteks \$26.87 ± 1,086.41 ± 414.80		

V letu 1913 in 1914 niso bili odditi pisarniški troški, mejtem ko so ti troški odšteti v letu 1915.

Skladišče za premog se nahaja blizu jezera, kjer stojita občinska elektrarna in vodovod. Po zimski je zaposlenih pet delavev, ki sejo, dovaja in načladovali premog. Skladisč je opremljeno z električno silo, enim motorom vozom in petimi vozovi. Mestna voznika imata po \$70 plača na mesec, vozniki, ki imajo svoj voz, dobe 60c na uro, občinski pristojni nujni delavci pa 30c na uro.

Buržoazija je seveda nasprotovala občinskemu skladisču. Omtvedt pravi, da šolske in okrajne občine naročajo premog drugod. Šolska oblast ga naroča dve leti v Duluthu in ni dala niti prilike socialistični mestni upravi, da predoči svojo ponudbo.

Delavci so zastavkali, da izvajajo povajanje mezd. Podjetniki so trdili, da delavci zahtevajo priznanje unije, kar ni bilo res.

Podjetniki so to neresno razbobil v svet, da jim ni bilo treba povajati mezd. Importirali so tudi klateže, ki so bili potem zaprijeti kot deportiji. Samoposebi se razume, da so delavci proti takemu nastopu protestirali.

"Labor Journal," ki je glasilo konvencija rudarjev za Hoisington distrikta, v katerem dela približno 10,000 rudarjev, je sklenila, da predloži rudarski konvenčiji za državo Ohio, da se zahteva povajanje mezd, kjer poteka sedanja pogodbina. Konvencija je sprejela tudi rezolucijo, v kateri protestira proti vsaki formi prisilnega razsoditev.

VРЕМЕ.

V četrtek bo lepo vreme v Ilinoisu in pihali bodo lahki zapadni in jugozapadni vetrovi.

Odgovora na Wilsonovo noto še ni.

Predsedniki parlamentov iz centralnih držav se snidejo na posvetovanju.

NEMČLA ODGOVORI NA NOTO ANGLEŠKIH ZAVEZNIKOV? — NOTA JE RAZPALILA STRASTI V BERLINU IN NA DUJAU. — RUSI IN RUMUNCI NE MOREJO VSTAVITI NAVALA CENTRALNIH ZAVEZNIKOV. — CARIGRAD PRAVI, DA JE ANGLEŠKA ZMAGA V MEZOPATAMIJI RACA. — ZLI DUH RUSKEGA CARJA UMORJEN?

ZADNJE VESTI.

Danville, Ill., 4. januarja. — Ropar je vbil ženo O. Goddarda, stanujočo v Veederburgu, Ind., s sekiro. Njeni mož, ki je poahljenec, se je zbudil, ko je nastal boj med njegovo ženo in roparjem. Hitel je klicati sosedje, ki so pa priljubljeni.

Washington, D. C., 4. jan. — V raspravi o rezoluciji, ki priznava predsednikovo mirovno noto, je senator Lodge napadel nemškega poslanika Bernstorffa, ker se je napram časnikarjem izjavil, da odobrava predsednikovo noto.

Lodge je dejal, da se lahko radi tega smatra predsednikovo noto, da podpira Nemčijo in da se sklene ne mir pod pogoj, ki jih ona izreče.

Galveston, Tex., 4. januarja. — Parnik "Nestorian," na katerem je bilo naloženega streliva in drugih vojnih potrebičnih za \$2,000,000 se je pogrenil v Atlantiku.

New York, 4. januarja. — Tuje so arretirali Juan T. Burns, konzul Carranza. Obtožen je, da je bil v zvezi s posiljaljstvom oružja v Mehiko, daskravno je predsednik Wilson prepovedal v oktobru 1915 uvažati oružje v Vera Cruz.

Amsterdam, Holandsko, 4. jan. Nemški cesar je v odgovoru na novoletno voščilo kardinala Hartmannia, nadškofa v Kelmarjnu, že zopet klical boga na pomoč, da mu pomaga do zmage.

Berlin, brezjano v Sayville, 4. januarja. — Brzojavka iz Milana poroča, da je bila francoska oklopnačja "Verite" torpedirana blizu Maite v Sredozemskem morju.

Oklopnača odrine 14,630 ton vode, njeno moštvo šteje 742 mož. Oborožena je bila z 12palčnimi in sedempalčnimi topovi.

Berlin, brezjano v Sayville, 4. januarja. — Vojni urad poroča o novih uspehih etrainskih zavezniških v Rumuniji. Protinapadi Rusov v Rumuniji, da iztrga centralnim zavezniškim hrib Faltcu, je ponesrečil. Avstrijske in nemške čete so zasedle z naskokom višine, ki se razprostirajo med rekama Putna in Sušica. Baršči in Popeši so zasedle nemške čete.

Južno ob Fokšanji napadajo nemške in avstrijske čete utrjene postojanke Rusov, ki branijo mestno. Po hudem boju so centralni zavezniški zasedli Pintecesti in Meria in zajeli štiri sto sovražnikov.

Gibanje za mir.

Odgovor entente na Wilsonovo noto bo dostavljen jutri.

Evropska vojna in vešti iz inozemstva.

(Nedeljnjeno je prva stran)

Dunaj, 3. jan. — Armade centralnih sil, ki so v neprestanem boju z zadnjimi stražami umikajočega se sovražnika, so dosegeli pozicijo južnozapadno od Braille in smeri Rimnik-Sarata v severni Valahiji. V okrožju Harije so naši bataljoni naskočili več pozicij drugo za drugo z dobrim uspehom. Sovražnik trdovratno brani vsako ped zemlje.

Sofija, 3. jan. — Naša ofenziva proti mostiču v Mačinu napreduje. Včeraj smo po vročem boju okupirali hrib 169 izčistočno od Mačina in ujeli 200 mož; plen je znašal štiri topove in pet strojnih pušč. V izčistu Valahiji so naše divizije prekoračile železnično Buzo-Braila in se zdaj nahajajo še 18 kilometrov od Braile.

Macedonska fronta: Naši letali so uspešno metali bombe na sovražne čete severnoizčitočno od Florine.

Petrograd, 3. jan. — Na makedonski meji so naše čete ustavile sovražno ofenzivo v okolišu višine 2690 in razpršile sovražnika; dobili smo več ujetnikov. Nasogenj je tudi ustavljal ofenzivno gibanje sovražnika pri vaši Rakoiča. Na rumunski fronti so rumunske čete reokupirale pozicije na severni in južni strani reke Kazino, osem vrst od ogrske meje, katere so bile izgubile pod pritiskom sovražnika, in jih zdaj drže klijut vsem protinapadom. V okolišu Čudoša, dvanajst vrst od Putna-doline, je sovražnik potisnil nazaj našo kavalerijo in zasedel imenovan vas. V Dobrudži so naše čete zasedle nove pozicije. Pri operacijah ob reki Slanik smo ujeli 200 mož s tremi častniki, vred.

Severna ruska fronta: Včeraj je sovražnik odpril silni ogenj s strojnimi puškami v okolici Ponikovec, južnozapadno od Brodi in napadel v goativi vrstah. Napad je bil odbit in sovražnik je bil vržen nazaj v svoje zakope. Sovražni poskus ofenzive v okolišu Jaroslavice se je razbil ob našem ogaju.

Kavkaška fronta: Naše ogledne partije so popolnoma uničile turško postojanko blizu Saferjeva, 25 vrst severnozapadno od Kalikiza. V okolišu Kalencina, 60 milij severnoizčitočno od Revanduze, razsaja sneženi vihar že štiri dni, vselej česno počivajo vse bojni operacije.

Pariz, 3. jan. — Razen artilerijskih aktivnosti pri Verdunu in na belgijski fronti ni nič posebnega poročati.

London, 3. jan. — Včeraj zjutraj so nemške patrule dosegle naše zakope izčistočno od Vermellesa, toda naše čete so pobile polovico napadalev. Nemci so skupščili dosege našo linijo pod zaščito močnega bombardiranja severno od Ypres, ali ni se jih posrečilo. Artillerija je bila aktivna na več krajev fronte ob Somme in Ancre. Naše baterije so odgovarjale z močnim ognjem na sovražne pozicije v okolici Neuve Chappelle in Armentieres.

Carigrad, 3. jan. — Angleži so razkrili poročila o veliki zmage blizu El Ariša in Magdabaha, toda pri tem pretiravajo v številu ujetnikov in kolicični plena. Mesto El Ariš smo mi izpraznili prostovoljno in brez boja. Pri Magdabahu je bila bitka in smo res imeli nekaj izgub. Vendar pa je važnost angleške zmage tako velika, kajti Angleži so še ostavili Magdabah in se umaknili v El Ariš.

Rim, 3. jan. — Na aktivnost avstrijske artilerije so odgovorile naše baterije na vsi fronti in avstrijske linije so pod vročim ognjem. Naše granate so eksplodirale sovražno munitionsko postajo pri Konstanjievici na Krasu. Že par dni bombardirajo Avstrije Goričko in delajo materialno škodo.

Vojni urad je izdal tudi sledič letni pregled: Avstrija ima okrog 30 do 43 divizij — 360.000 mož — na italijanski fronti. Italijanske čete so do zdaj okupirale 1200 štirjaških milij avstrijskega ozemlja in skrajšale bojno fronto iz 500 na 375 milij, ki obsega skupnih 1875 milij zakopanih linij. 2170 italijanskih tovarn izdeluje bojni materijal, v katerih je v splošnem 469.000 delavev in med temi blizu 73.000 žensk. Število ujetnikov je v splošnem 18.000. Avstrijev v minulem letu znaša 85.000.

Dunaj, 3. jan. — Italijanska ar-

tilerija je postala zopet aktivna na Krasu.

LONDONSKI LIST PREDLAŽA DA NAJ GRE MACEDONIJA ARMADA DOMOV.

London, 3. jan. — "The Daily Mail" je danes prinesel dolg članek, v katerem osoja zavezniško ekspedicijo v Macedonijo in predlagajo, da se vrne armada domov. Članek se med drugim glasi: "Armada je bila prepozna in prelaša, da bi bila rešila Srbijo in pomagala Rumuniji. Nemškim invaderjem ne more škoditi, kajti moderna armada ne more manevrirati v balkanski gorah brez cest med Solunom in Rumanskom. Če bi bila macedonska armada v preteklem poletju premeščena na zapadno fronto, bi bila lahko nagnila tehnico popolnomo na našo stran in Rumunski bi ne bila nikdar invadirana."

K UMORU MENIHA RASPUTINA.

London, 3. jan. — Nadaljnje vesti iz Petrograda prinašajo senčna odkritja o umoru notoričnega dvornega meniha Rasputina, kateri je bil sposrednik ruskega carja in carice in kateri je bavjevneroga carja lahko ovil okrog svojega prata, kadar je hotel.

"Cronicle" ima slednje poročilo: "Umor meniha Rasputina je obsenčil vse druge momentalne dogodke v Rusiji. Menih je bil umorjen zadnji petek ponoči in kalikor je policija do zdaj izvočala, so ga umorili ljudje v visokih plemenitkih krogih, ki so celo v sorodstvu s cesarjem. V petek zvečer se je ustavil avtomobil pred menihovim stanovanjem v ulici Korokavaja in par minut pozneje je Rasputin zlezel v avtomobil, kateri ga je odpeljal v veliko hišo ob kanalu Moika. Posestnik te hiše je knez Juzupov Sumatkov-Elston. V soboto ob treh zjutraj je policaj na ulici Oficirska slusal streljanje in krčevito stokanje na vrtu za hišo. Pri tej priliki je povedal Vopička marsikko zanimivost iz Bukarešta, odkar so tam Nemci. Njegova izvajanja so v glavnem sledila:

Bukarešt je ponorel iz same rasti. Rumunec čuti žalost, poniranje in sramoto v svojem srnu, ali vse to zna prikriti in skušati imeti čimveč zabave na račun sedanjega položaja. Vse prodaja zjala in nemške straže, ki imajo težko nalogo, so skoraj breskefeta za radovedne Rumunce. Ko so Nemci primarsirali v Bukarešti, so bile ženske prve, ki so jim prihajale naproti in v par urah so bili nemški vojaki in rumunska dekleta najboljši prijatelji; vojaki so kmalu imeli cigaret, tobaka, sladkič in sladkorja in celo križantene se ni manjkalo. Pojdite v Grand Modern ali v Trocadéro zvečer in slišali boste petje, godbo, rajanje in veselje kakor da se nič zgodilo. Videli boste ženske iz Pariza, Sofije, New Yorka, Budapešte, Berlina, Dunaja, Amsterdam in Petrograda — vse vse bo pozdravljalo in vino bo teklo v potokih. Toda žalost mi stiska srce, kadar se vozim po oklici in vidim revne ženske, ki se plazijo ob cestah v blatu in umazanih snegu. Včasih moram zpreti oči, da ne vidim pokvčenih obrazov rumunskih mrljev, ki se leže nepokopani na obeh straneh ceste.

Bukarešt je ponorel iz same rasti. Rumunec čuti žalost, poniranje in sramoto v svojem srnu, ali vse to zna prikriti in skušati imeti čimveč zabave na račun sedanjega položaja. Vse prodaja zjala in nemške straže, ki imajo težko nalogo, so skoraj breskefeta za radovedne Rumunce. Ko so Nemci primarsirali v Bukarešti, so bile ženske prve, ki so jim prihajale naproti in v par urah so bili nemški vojaki in rumunska dekleta najboljši prijatelji; vojaki so kmalu imeli cigaret, tobaka, sladkič in sladkorja in celo križantene se ni manjkalo. Pojdite v Grand Modern ali v Trocadéro zvečer in slišali boste petje, godbo, rajanje in veselje kakor da se nič zgodilo. Videli boste ženske iz Pariza, Sofije, New Yorka, Budapešte, Berlina, Dunaja, Amsterdam in Petrograda — vse vse bo pozdravljalo in vino bo teklo v potokih. Toda žalost mi stiska srce, kadar se vozim po oklici in vidim revne ženske, ki se plazijo ob cestah v blatu in umazanih snegu. Včasih moram zpreti oči, da ne vidim pokvčenih obrazov rumunskih mrljev, ki se leže nepokopani na obeh straneh ceste.

Bukarešt je zdaj mošnica zelo čudne mošnice. Nemško vojaštvo, bolgarsko vojaštvo, Turki, ujeti Rusi, rumunski kmetje v živopisanih kostumik — vse se meša in vrvi po ulicah. Turki so mi simpatični s svojo povlenčenim, molčecim in zelo uljajnim nastopom; kolikor mi je do zdaj znano, se Turk najdostojnejše obnašajo izmed vseh vojakov centralnih armad.

Zdaj pač je slišati po bukareških ulicah "štop, štop!" — korakanje ruskih ujetnikov. Včeraj sem jih viden kakih dvatisočki so bili zajeti po Falkenhaynoveh četah v petrojeških distriktoh severno od Bukarešta. Prinesli so Falkenhaynov pozdrav Mackensenu. Bukareščani so že sestili gledanje ujetnikov in rajši se poizgubijo po kavarnah in izpeljajo nekaj čas "vermuta", kakor da bi jih gledali. Nekej ujetnikov je imelo v rokah zeljnaté glave, katere so pobrali na polju zunaj mesta in blistavo grizli mimo grede. To dokazuje, da niso že dobro jedli.

Vseko jutro ob desetih se izprehaja maršal Mackensen po

striji in Nemčiji, sta avstrijski in nemški poslaniki izročili svoje zadnje Vopički; pozneje je dobil pa se bolgarska in tursko poslanstvo. Ko se je pa že sto dni bližal Mackensen Bakareštu, je dobil Vopička na svoja pleča še rusko, angleško, francosko, italijansko, srbsko itd. poslanstvo. Delo se je zmanjšalo za štiri poslanstva, ko so Nemci okupirali Bukarešt in se Vopički prijavil, da je zahvalil, da je vodil njihove zadnje dve dni. Zdaj ima na skrbi vse zvezniško poslanstvo in poleg tega prihaja k njemu dnevi Portugale, Argentine, Japonce, Kitajci in ljudje bogre kakšnih se narodnosti s tisočernimi pritožbami in prisankami.

Zato ima Vopička velik križ na svojih ramah. Vzde temu je pa mojster v neutralnosti, kajti do danes se še ni zameril nobeni stranski in malo je prošen, da bi jih odbil, čeprav vse ne spadajo v njegov oficijski delokrog. Vopička ima namreč veliko sreč (1) in stori marsikaj, česar mu ne nalaže stres Sam. Tako na primer je bil nekaj dne kmalu po okupaciji Bukarešta Vopička silno zaposten v svoji pisarni, da mu je pot tekel s čela. Tedaj so mu povedača, da ga hoče videti rumunski perica, kateri zahteva, da ne prosi, temveč zahteva, da mora Vopička dati premoga, katerega ne dajo mestne oblasti. Vopička je pa skomognil z ramani in dejal: "Jaz vem, da žena laže, kajti enkrat je ta dobit premo, ali dajte ji ga vseeno." Največ nadleže mu pa delajo židje, ki ga imenujejo "četa". V preteklem letu je Vopička nakekoval čez 100.000 pism in njegova korespondenca za leta 1915 obsegala 36 debelih zvezkov.

Klub svojemu obilemu delu si pa odtrga mr. Vopička še toliko časa, da včasih zapusti Bukarešti ali si ogleda mesto in okolico in drži dolge intervjuje. Tak intervjuje je imel pred kratkim z ameriškim korespondentom Bennettom, ki se modi z nemško armado. Pri tej priliki je povedal Vopička marsikko zanimivost iz Bukarešta, odkar so tam Nemci. Njegova izvajanja so v glavnem sledila:

Bukarešt je ponorel iz same rasti. Rumunec čuti žalost, poniranje in sramoto v svojem srnu, ali vse to zna prikriti in skušati imeti čimveč zabave na račun sedanjega položaja. Vse prodaja zjala in nemške straže, ki imajo težko nalogo, so skoraj breskefeta za radovedne Rumunce. Ko so Nemci primarsirali v Bukarešti, so bile ženske prve, ki so jim prihajale naproti in v par urah so bili nemški vojaki in rumunska dekleta najboljši prijatelji; vojaki so kmalu imeli cigaret, tobaka, sladkič in sladkorja in celo križantene se ni manjkalo. Pojdite v Grand Modern ali v Trocadéro zvečer in slišali boste petje, godbo, rajanje in veselje kakor da se nič zgodilo. Videli boste ženske iz Pariza, Sofije, New Yorka, Budapešte, Berlina, Dunaja, Amsterdam in Petrograda — vse vse bo pozdravljalo in vino bo teklo v potokih. Toda žalost mi stiska srce, kadar se vozim po oklici in vidim revne ženske, ki se plazijo ob cestah v blatu in umazanih snegu. Včasih moram zpreti oči, da ne vidim pokvčenih obrazov rumunskih mrljev, ki se leže nepokopani na obeh straneh ceste.

Bukarešt je zdaj mošnica zelo čudne mošnice. Nemško vojaštvo, bolgarsko vojaštvo, Turki, ujeti Rusi, rumunski kmetje v živopisanih kostumik — vse se meša in vrvi po ulicah. Turki so mi simpatični s svojo povlenčenim, molčecim in zelo uljajnim nastopom; kolikor mi je do zdaj znano, se Turk najdostojnejše obnašajo izmed vseh vojakov centralnih armad.

Zdaj pač je slišati po bukareških ulicah "štop, štop!" — korakanje ruskih ujetnikov. Včeraj sem jih viden kakih dvatisočki so bili zajeti po Falkenhaynoveh četah v petrojeških distriktoh severno od Bukarešta. Prinesli so Falkenhaynov pozdrav Mackensenu. Bukareščani so že sestili gledanje ujetnikov in rajši se poizgubijo po kavarnah in izpeljajo nekaj čas "vermuta", kakor da bi jih gledali. Nekej ujetnikov je imelo v rokah zeljnaté glave, katere so pobrali na polju zunaj mesta in blistavo grizli mimo grede. To dokazuje, da niso že dobro jedli.

Bukarešt je zdaj mošnica zelo čudne mošnice. Nemško vojaštvo, bolgarsko vojaštvo, Turki, ujeti Rusi, rumunski kmetje v živopisanih kostumik — vse se meša in vrvi po ulicah. Turki so mi simpatični s svojo povlenčenim, molčecim in zelo uljajnim nastopom; kolikor mi je do zdaj znano, se Turk najdostojnejše obnašajo izmed vseh vojakov centralnih armad.

Zdaj pač je slišati po bukareških ulicah "štop, štop!" — korakanje ruskih ujetnikov. Včeraj sem jih viden kakih dvatisočki so bili zajeti po Falkenhaynoveh četah v petrojeških distriktoh severno od Bukarešta. Prinesli so Falkenhaynov pozdrav Mackensenu. Bukareščani so že sestili gledanje ujetnikov in rajši se poizgubijo po kavarnah in izpeljajo nekaj čas "vermuta", kakor da bi jih gledali. Nekej ujetnikov je imelo v rokah zeljnaté glave, katere so pobrali na polju zunaj mesta in blistavo grizli mimo grede. To dokazuje, da niso že dobro jedli.

Bukarešt je zdaj mošnica zelo čudne mošnice. Nemško vojaštvo, bolgarsko vojaštvo, Turki, ujeti Rusi, rumunski kmetje v živopisanih kostumik — vse se meša in vrvi po ulicah. Turki so mi simpatični s svojo povlenčenim, molčecim in zelo uljajnim nastopom; kolikor mi je do zdaj znano, se Turk najdostojnejše obnašajo izmed vseh vojakov centralnih armad.

mestu s par časniki svojega štaba. Njegova visoka in snaga posluje se premice ravno in ponosno in njegove ostre oči švigeljajo zdaj na desno in zdaj na levo stran. Navadno obiskuje novoustanovljene pisarne in biroje mestu in osobno nadzoruje vsako delo. Na vsakem četrtjem oknu in na vsaki steni hiš je videti Mackensenu razglas v rumunskem jeziku, ki zapoveduje red in mir. Draginja je precej narasla, odkar je Bukarešti okupiran. Plačati se mora vse v gotovini. Prvi časopis, ki je izšel po padcu Bukarešta, so pričeli izdajati Nemci 30. decembra na štirih straneh. Dve strani sta v nemščini, dve pa v rumunskem jeziku.

KAPITALISTIČNA CIVILIZACIJA.

Kluteži imajo nalog, da streljajo na strajkarje.

Virginia, Minn., 3. januarja po poledne. (Invirno poročilo). — Kaj maj je stavka lesnih delavcev proti obiskovalcem, že biš kapitalistična zver žrtve med strajkujočimi delavci, da se znoši nad njimi.

V taboriščih Virginia and Rainy Lake lesne družbe je bilo aretiranih 58 delavcev, ki so jih privrgnili semkaj kot največje hudočelje, da jih sodelče kaznjuje.

S. J. Cusson, glavni ravnatelj lesne družbe, se je odpeljal v St. Paul, da tam konferira z lesnimi delavci.

Govercija se širi, da je bilo bližo Cussona aretiranih več kot 250 strajkujočih delavcev. Šerif Meinung je trdil, da je bilo bližo 100.000 pism in njegova korespondenca za leta 1915 obsegala 36 debelih zvezkov.

Kako ravljajo s strajkarji in kaj namoravajo z njimi, dokazujejo zvezne javni uradniki.

Sojo glavnega upravnega odbora se vršijo vsake ponoči in tretjak v mesecu. Začetek ob eni uri popoldne.

JOHN AMBROŠIČ, Box 351, Canonsburg, Pa.

VEZ UPRAVNIKE STVARI, ki sta jih zeli prva in druga

UPRAVNIKOV "PROSVETE", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

STAROGORSKI:

Junaki Svobode:

POVESTI IN ČETICE IZ BALKANA

(Nadaljevanje)

ONAM', ONAMO...

"Če napove naš gospodar Turčinu vojno, pa ga vzamemo."

"Tudi jaz bi šla na vojno!"

Milojko se vnovič nasmeħne.

"Tudi ti bi šla! ... Bo do pa pasel ovec!"

"Ej, kaj mi ovec, ako je vojna. Pustila bi je, da jih čuva Bog, a jaz bi šla."

"Potem bi se bili skupaj, sestrica.

"Ej, skupaj bi se bili," je veselo vzliknila deklica. "In vzel bi Skader, saj je bil nekdaj tak naš. In Turek bi bežal, bežal, bežal . . ."

"In Turek bi bežal, bežal, bežal," je ponovil Milojko. "Ej, to bi se bili, bili, bili . . . Za Kosovo, za Lazarja, za Miloša, za vse junake, ki so jih Turki pobili, bi se maščevali. Da bi le navedel gospodar vojno."

"Da bi le napovedal," se je zamisliла Dobroslava, se zamisliла Milojko . . .

Tam daleč nekje je prepeval nekdo pesem. Peval je gotovo na vse glas, a glasovi so prihajali do Dobroslave in Milojske nejasni in nerazločni, kakor bi prihajali iz globične tesnih sten in hrepeneli kvíško, v višave na solnce . . . Nejasni so bili ti glasovi pesmi, a njima so bili jasni in razločni, kakor bi ne pel oni tam daleč nekje, ampak zraven nju. In Dobroslava je prijela tam-burievo in spremilala posem, pevajoča:

"Onam', onamo! za brda ona,
pogačen konj' ma klikuje Jug!
U pomoč, djeco, u pomoč sinci,
svetit me stareca, svet vaš je drug!"

Naučeno je donela pesem in odmevala od brda do brda in zdele se je, kakor da poje vsa Črnogora, ves narod. Odmevala je v sreih ta pesem hrepenjenja in stremljenja, neugnanega in neugaslega, ki je sililo preko ozkih, tesnih mej domovine tja k tlačeni, zasušnjeni raji, vzdihajoči po svobodi . . . Rastla je pesem in kipela, ter se zlivala v velik, silen krik, kakor krik sokola, pripravljajočega se na smel, zmagonosen vzet, da s silnim zamahom peruti plane s svojih skal in stre, kakor plaz vse nasilje, vse robožje . . .

In v istini je zamahnil sokol v svojih črnih gorah s peruti, kriknil, da je odmevalo po širinem svetu. Razpel je svoja krila in v zmagonosnem poletu obkrožil še enkrat svoje gnezde ter se spustil nad dušmanina.

Silen in junaki je bil ta polet, zmagonosen in slaven . . . Padala je trdnjava za trdnjavjo: Planica, Dečić, Rogaj, Sipčani, Hum, Vranj . . . Padlo je Tuži, padlo Gusinje, Bjelopolje, Berane, Peč, Sv. Ivan Medveduški, Lješ . . . Topovi so pešili svojo strašno in veličastno pesem z bronastim glasom in sipali iz svojih žrel jekleni dež, žvenkevale so sablje in rdečili se bajonet. Kri je polivala zemlja in skale, kri junakov in dušmanov, da jo blagoslovil, da opere z nje vžig stoltnega robata. Cvetovi bodo pognali iz te kri, evetovi svobode, nad vse ljubljene, tako zažljene . . . Krvav kri je prejemal narod, prerojenje v bojijo bodočnost, v novo življenje . . . Najdražje svoje je polagal narod na oltar domovine, sinove svoje. A žrtv mora biti . . .

Veliki petek je bil, ko se je glašilo iz tiščerih gril: Dopolnjeno je! . . . In grom topov je potrjal te velike besede, ta velik krik, ter oznanjal velikonočno jutro . . . Zemlja se je potresala v sled korakov junaka vojske, ki je ločila pred seboj vse ovire in zmagovala in spela dalje . . . dalje . . . "onam', onamo, za brda ona . . ."

Pred Tarabošem divja boj. Sikajo granate, puške pojo zlovesčo, krvavo melodijo morije. Srebrena sopara plava nad bojiščem, se trga in spot zgošča. Šrapneli orjejo zemljo, podirajo, dogni bombu. Junak je ne slavi. On ve, da mora naprej, on hoče priti tja, odkoder pošiljajo sovražni topovi smrt Crnogorski vojski, da jih prisili k molku . . .

"Kaj delaš ti tukaj, dete," je vprašal mlado deklico-Crnogorsko, junak, širokopleč in sokoljeva pogleda.

Deklici so zažarele velike, črne oči.

"Prišla sem, da pomorem ranjenim junakom, gospodar!"

"Preblizu si krogelj, dete. Ne hodi v bojno črto."

Odmajala je deklica z glavo.

"Ranjeni tripijo, gospodar in potrebujejo pomoč. Ne bojim se krogelj."

"Ne bojš se krogelj! A če te katora zadenete?"

"Gospodar . . . za domovino, za svobodo naroda dam svoje življenje . . . Naj prileti krogelj. Kri Črnogorke bi poškropila to zemljo in ne bo mi žal življenja, ki bi ga moral zgubiti, aki s tem pomorem samo enemu vojaku . . ."

Zažarele so oči junaku-kralju, orosile in objel je glavo deklice, ter jo atisnil k sebi.

"Hvala ti, dete-junakinja, hvala ti za te besede. Olajkale so mi dušo, ki plaka ob pogledu tolikih žrtv, otrele so solze, ki jih lije vsele gorja, ki ga je prinesla vojna meni in mojemu narodu."

* Stari Jug Bogdan je imel devet sinov, ki so vsi z očetom vred padli na Kosovem, na Vidov dan leta 1389, zato je teptan od konj, zato kliče na pomoč, da ga osvetijo.

Zagledal se je za trenutek v daljavo, tja, od koder so blijuvali topovi smrt, nato pa vprašal, sklonjen k nji:

"Kako ti je ime, junakinja?"

"Dobroslava, gospodar! Dobroslava Bogašova iz sela Bjelopolja blizu Žabljaka."

"In kje ti je oče?"

"Bije se!"

"In bratje? Imam brate!"

"Imam tri gospodar."

"In oni?"

"Bijejo se!"

"Pa če padejo?"

"Bog jih bo čuval; a mati jih je rodila, da se bijejo."

Pobožal je kralj-junak deklico po zagorelem, lepem lieu.

"Bog čuvaj vse tvoje in tebe, junakinja moja."

Bil je strašen boj, ki se je izvojeval ob utrdbah Taraboša, ono usodno noč, ko so sklenili Lešnjani skupno s cekljanskim bataljonom, da osvoje trdnjavo Taraboš. Krogle so deževalne in junaki so padali kakor klasje pod srpon. Tedaj je padel tudi Bogaš in njegovi trije sinovi. Starejša sinova sta ležala daleč drug od drugega. Najmlajšega, Milojske pa so izvlekli izpod očetovega trupla. Sigurno je opazil oče, da je padel najmlajši sin, zadet od krogline in da ga šenti, ga je pokril z lastnim truplom. A besne granate niso spoštovale očetove ljubezni. Raztrgale so ga in ubile sina.

Dobroslava ni zaplakala. Le njena lepa lica so obledela. Pogled se ji je za trenutek zasadił v Taraboš in njegovo okope, ki so gledali na Črnogore z kruto-resnim, cincinim nasmeškom, kakor bi hotel reči: Zaman vaš trud, vi sokoli . . . Odletite nazaj v vaša gnezda, zakaj tu si polomite krila . . . Poljubila je očeta na krvavo delo, poljubila brate. V sreu so ji pač vstajali viharji, bolest je silila na dan in oči so se je nehote orosile. Klečeš kraj očeta in bratov je sklenila, da osveti njihovo smrt. In po tej prisagi, sklenjeni in izgovorjeni samo v mislih, v duhu, je leglo na njeno lice nekaj trpkega, jeklenega . . .

Neki dan po bitki, ko so vtilnili topovi, kakor pred vtim grozote, kakor bi se vstraili same sebe in svojega dela, je šel kralj po bojščiu in z rosnimi očmi štel ranjene in mrtve junake. Naenkrat je obstal in se sklonil:

"Dobroslava . . . tudi ti si legla na žrtvenik, ti junakinja!"

Deklici ni bila mrtva. Dasi so ji bile razmerjajoči prsi v sled Šrapnela, je še živila. Truden, bolesoten izraz ji je objel obraz in motne oči je vpris v kralja. Ko ga je spoznala, je šel preko okrvavljenih ustnic nasmešljaj in dijala je s tím, pretrganim glasom:

"Maščevala sem očeta . . . in brate . . . gospodar . . . hvala Bogu . . . Udeležila sem se boja . . . za domovino . . . za očeta . . . za brate . . . In srečna sem . . . Tudi kri Črnogorke naj bo kamen k svobodi . . ."

Iz oči junaka-kraja sta zdrknili dve svetli solzi in padli da tla, v strjeno kri, solzi bolesti. Raz junakih svojih prsi si je snel odlikovanje in ga položil na okrvavljenje prvi Črnogorke.

Sklonjene glave so gledali ta prikor okrog stoječi in v njih sreih se je mešalo čustvo bolesti s čustvom ponosa. Zakaj, tak narod, ki ima take žene, junake, mora smagovati, mora rasti...

Tam v taboru pa je igrala godba davorija: Onam', onamo . . . in polni, mogočni akordi navduševalne himne so trepetali v zraku in pluli po bojšču dalje . . . dalje . . . v širni daljni svet . . .

NA STRAŽI

Premirje je podpisano.

Utihnil je bronasti rik topov, utihnil krohot mitraljez. Dolgi dnevi in še daljše noči se vlečajo v nedogled in vojska se okopava trdnava v okopih, prezebava . . . Ali bo konec klanja in se povrni, domov k svojim, ali pa zavri besen boj z novim, boj na življenje in smrt . . . Kdo to ve . . . Ali bolje se je biti, bolje umirati na bojem polju, nego giniti tu zakopan, prezebajoč in zasledovan od bolezni.

Mraz je . . . Zimska noč . . .

Sneg naletava. Bel prt je pokril bojišče. Na brdih in postojankah čujejo straže, ne zmeneč se za sneg, ne za mraz. Treba čuti, skrbno in pazno čuti, da ne presenetiti kje sovražnik junakov. Počasna je straža na svoje naloge. Njeni pozornosti je izročeno tisoče tovaršev, vsa vojska, ki mirno spi tam dolni v taboru.

A sneg naletava vedno gostejše, veter brije... Mrzlo je, da zmrzuje srce v prsh . . . a kaj to jasne.

Na nekem brdu, raz katerega je lahek pregle daleč okrog po bojišču, tja do okopov turških, stoji vojak Vasilij.

Vse je mirno, vse je tiho. Sneg pada neslišno in gosto, mrlja sapo se zaletava v obraz. Nikjer primernega zavetnika . . .

Zdaj pa zdaj pomane roke, jih nese k uvtom, da vsaj malo ogreje otrpte prste in zopet primeko. Eno uro še in druga straža ga zamenja...

Tekška služba je to, stati na straži, posebno v mraljih noči, ko pada sneg. Ko drugi spe, mora on bedeti, izpostavljen vsem nevarnostim in težavam . . . Dolge so ure na straži. Ali treba je vstranjati moško, junakško, treba se žrtvovati za domovino, za svobodo.

Ej domovina mila . . .

Zamisli se vojak, nasloni se ob puško.

(Dalje sledi).

Večerne sence.

Spisal Ivan Cankar.

Zumerom sem jih ljubil; zdaj, ko se bližajo, me je strah. Oko ne vidi, uho ne čuje, še sreč ne slut; menadoma, sredi veselega smeha glej, večer!

Sel sem pred zdavnimi leti iz Ljubljane na Vrhniko, tisto pot, ki sem jo premeril tisočkrat. Lepo sponzansko jutro je bilo; ko mi je topo sonce pozdravilo lico, je seglo tudi v moje sreče in je počelo vse skribi.

Ker se mi ni mudilo, sem legal pod jablan ob cesti in sem bral Shakespeareja; ne vem, katera drama je bila; toliko vem, da me je vsoga prevzela nepoznana in čeznaturna lepota, da me je nasičila in napolnila in da mi je že sijalo v obraz vroče opoldansko sonce, ko sem vstal.

Omamlijen, ves v sanjah, sem šel dalje po beli cesarski cesti in sem prišel do tiste kreme, ki se mi je popotniku večelj takoj prijazno nasmešnila izza topov. V tisti kremi pa je bilo takrat lepo in mlado dekle. Ne spominjam se več, kako ji je bilo ime, kje da je sedaj in kakški živi; le ljubezljivega, veselega obrazu se spominjam, s čistimi oči in sončnega smehljaja.

Meni je bilo takrat šestnajst let; nikoli pa nisem bil poljubil ženske, niti v sanjah. Ker pa sem bil omamlijen sam od svoje mladosti, ed solneca, ed čaše vina in ed lepih misli, sem kakor ponevedoma objet dekleta krog pasu in sem jo stopljam k sobi. Se v tistem hišu mi je roka omamnila in od sramna mi je šimila kri v obraz. Ona se je veselila zasmajala, za vroč trenek sem čutil njene ustnice na svojih.

Sel sem dalje kakor blagoslovjen romar, tako srečen in v sreu vriskajoč. Ob tisti lepi uri sem prvič ugledal podobo, ki sem jo videl kasnejše in mnogokrat, ali tako sočinil v jašnu nikoli več:

voz je svignil mimo mojih oči, v vozu je sedela ženska, kakor bi je ne vidi lepje v samih nebeskih sanjah; solnce se je lesketalo v zlatih laseh, sijalo je na beli slaminici, na belo blizu, na belo življo; kakor se je podoba pričakala, tako je bliskoma ugasnila, žagnila — svetloba v svetlobi. Kadar sem jo videl v poznejših letih, me je bilo strah in umaknil sem se prav do jarka: "Tako si šla, mladost, tako si mi pobegnila, sreča, brez pozdrava in blagovlja!" Takrat pa sem gledal na njeno lico, ki je bila noč popila dan in svetloba njegovo; tiho in nevidno so bile legle sence na moje sreči ter so zagnile mladost, srečo in zaupanje.

Saj ne tam za gorami v veslem solnecu; pred menoij v tišini in grozoti noči je pravo moje življenje; tam so črni skribi, je prezgodnja utrujenost, je rano spoznanje, iz poniranja in trpljenja poročeno. In vse, kar je bilo lepega od zore do mraka, vse je le spomin, ali so morda le sanje; ki jih je Bog posiljal za tolažbo — objektu kanemu otroku ropotulju.

Tako težak mi je bil korak, kakor da sem bil ves dan hodil tisto kralj, ki je tri ure hoda. Videl sem še vse, kakor je v ročici bilo; najdražji obraz razglodan od skribi, najmodnejše oči objokane, najblisje ustnice trepetajoče od prijetnega intencija . . .

Zmerom sem ljubil večerne sence; kadar so mi v lica dahnile, me je bilo strah. Gledal sem v dan nazaj vse do jutra in težko se mi je storilo pri arcu. Kaj ni bilo na tej kratki poti veliko luči, veliko lepot, veliko sladkosti — in vse to ugašeno, kakor potopljeno v črno močvirje! Če je mogoče, da se tako zgoditi, če je grenak in trpek celo spomin sam: ali je bila vse tista lepota zlagana, vsa tista sladost je opojna prevara, tista luč je dimast plamen iz noči? Ali so le sence resnične in večne je vse drugo le goja domiljija, le smoopajanje?

Zdaj se bližajo večerne sence in v mojem arcu šepeče na vse tisoččerja vprašanja tisti odgovor, ki se ga v svoji malodružnosti najbolj bojim: resničnost in v